

Nr 534.

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts propositioner nr 207, med förslag till förordning med provisoriska bestämmelser rörande utbildningstiden för vissa värnpliktiga, och nr 208, angående vissa anslag till materielanskaffning för försvaret för budgetåret 1948/49 m. m.*

1. *Vissa beredskapsfrågor.*

Departementschefens hemställan i proposition nr 208 utmynnar i förslag till riksdagen om medgivande, att vissa reservationsanslag må under i propositionen angivna förutsättningar överskridas under budgetåret 1948/49. Mot denna anordning, som synes ändamålsenlig i förutsatt skärpt beredskapsläge, är intet att erinra. Även övriga i propositionen omnämnda åtgärder för att i viss situation tillgodose ett ökat medelsbehov synas oss lämpliga. Med hänsyn till åtskilliga erfarenheter från beredskapsåren och till angelägenheten av, att god hushållning iakttages även vid ett skärpt beredskapsläge, vilja vi dock framhålla önskvärdheten av, att utfärdandet av sådana restriktiva bestämmelser och redovisningsföreskrifter i god tid planlägges, att oundgängligt erforderliga anslagsöverskridanden kunna begränsas till de ändamål, för vilka de direkt äro avsedda.

Den personella beredskapens låga nivå vid armén och kustartilleriet — vilket framgår av bl. a. proposition nr 207 — inger betänkligheter mot bakgrunden av den framställning av det politiska läget, som departementschefen lämnar. Att skapa en tillfredsställande beredskap året runt är uppenbarligen med hänsyn till övningstidens längd, önskvärdheten att undvika inkallelser av äldre årsklasser och andra omständigheter förenat med betydande svårigheter. Det synes dock synnerligen angeläget, att det med nuvarande ordning under vissa tider av året otillfredsställande läget i beredskapsavseende uppmärksammas och att möjligheterna att avhjälpa de förefintliga svagheter tagas under skyndsamt övervägande senast i samband med de förslag till definitiva bestämmelser om övningstidens längd, som departementschefen förebådat.

2. *Allmänna synpunkter på materielanskaffningen.*

Av departementschefens redogörelse i proposition nr 208 framgår, att förvaltningsmyndigheternas anslagsäskanden på tillhoppa 548 miljoner kro-

nor tillgodosetts endast till ett sammanlagt belopp av 205 miljoner kronor, vilket med blott 20 miljoner kronor överstiger redan i statsverkspropositionen preliminärt beräknat belopp. Övriga önskemål, representerande ett belopp av 343 miljoner kronor, avses uppenbarligen komma att tillgodoses i den utsträckning, som befinner sig erforderlig och möjlig, genom ianspråktagande av delvis för andra ändamål disponibla reservationer. Dessas sammanlagda belopp, som ännu icke bundits genom beställningar, anges till i runt tal 430 miljoner kronor.

För att möjliggöra nyssberörda anordning anses det böra vara Kungl. Maj:t obetaget att medgiva ändrad disposition av de redan anvisade anslagsmedlen — d. v. s. reservationerna — i de fall, att materiel, för vars anskaffning medel redan anvisats, med hänsyn till numera föreliggande förhållanden bör stå tillbaka för annan materiel, som nu betraktas som särskilt angelägen. Visst generellt undantag härifrån förutsättes dock, varjämte som regel bör gälla, att den äldre och den nyare materielen hänföra sig till samma huvudgrupp av materiel (tygmateriel för armén, artilleriemateriel m. m. för marinen o. s. v.).

Synbarligen såsom en följd av sistnämnda begränsning i anslagsdispositionen ha av försvarets sjukvårdsförvaltning och krigsmaterielverket samt av arméförvaltningen till veterinärmateriel äskade anslag icke i något avseende ansetts kunna av departementschefen tillstyrkas. Därjämte anses kostnader för försvarsstaben och försvarsväsendets radioanstalt på tillhopp omkring 6 miljoner kronor böra bestridas av arméns tygmaterielanslag.

Av departementschefen förutsatta anordningar giva anledning till åtskilliga betänkligheter.

Enär större delen av de odisponerade reservationerna enligt propositionen anses fortfarande erforderliga för att gällande anskaffningsprogram skola kunna genomföras, måste uppenbarligen ifrågasatt omdisponering av medlen för andra ändamål leda till en omläggning av redan uppgjorda planer. Det synes oss angeläget att stor försiktighet härvid iakttages så att åtgärden verkligen gagnar det syfte, som uppenbarligen avsetts, nämligen att i möjlig utsträckning förstärka krigsberedskapen. Vi kunna ej heller bortse från att departementschefens förslag medför risk för att nya äskanden — vilkas omfattning icke nu kan genom föreslagna åtgärder på något sätt överblickas — framdeles bli erforderliga för att täcka de luckor som genom anslagsöverflyttningarna uppstå i beräknat materielbestånd.

Departementschefens hemställan innebär vidare, på grund av ifrågavarande anslagsbelopps storlek, sällsynt vittgående fullmakter för Kungl. Maj:t. I det läge frågan nu kommit vilja vi emellertid icke motsätta oss begärt bemyndigande. Vi förutsätta dock därvid

att Kungl. Maj:t vid begagnandet av detta i möjlig mån tager sikte på behovet av att snabbt stärka krigsberedskapen,

att angelägenhetsgraden ur beredskapssynpunkt omprövas av sjukvårds-

förvaltningens, krigsmaterielverkets och arméförvaltningens anslagsäskanden — det sistnämnda beträffande veterinärmateriel — oberoende av förut-satta formella inskränkningar i fråga om anslagsöverflyttningarna.

Då ovanberörda bemyndigande, som förut anförts, får antagas åstadkomma åtskilliga förändringar beträffande reservationsanslagens ställning, föreslå vi slutligen en framställning till Kungl. Maj:t att till nästkommande års riksdag måtte, såvitt möjligt, i ett sammanhang lämnas en fullständig redogörelse över kvarstående reservationer och deras fortsatta behövlighet i det läge, som inträtt, samt förslag till därav betingade åtgärder.

I anslutning till vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts propositioner nr 207 och 208 måtte beakta här framställda synpunkter och önskemål samt anhålla om en fullständig redogörelse till nästkommande års riksdag över läget m. m. beträffande samtliga reservationsanslag under fjärde huvudtiteln.

Stockholm den 7 maj 1948.

Bertil Ohlin.

Gust. Mosesson.

Oscar Carlström.

Wald. Svensson.